Punt.

2025

JAARVERSLAG

Punt.vzw

INHOUDSTAFEL

1. **VOORWOORD** 01

2. **OVER PUNT.VZW** 03

3. **PREVALENTIE** 08

4. **HULPVERLENING** 10

   4.1. INTAKES EN DOORVERWIJZINGEN
   4.2. LOTGENOTENWERKING

5. **PREVENTIE EN SENSIBILISERING** 14

   5.1. VORMINGEN
   5.2. PERS EN SOCIALE MEDIA
   5.3. SENSIBILISERINGSPUNTEN
   5.4. ONDERZOEK

6. **ADVIES EN EXPERTISEDELING** 22

   6.1. JURIDISCH ADVIES
   6.2. BELEIDSADVIES

7. **AANBEVELINGEN** 25

8. **EEN BLIK VOORUIT** 36

1. VOORWOORD

Beste lezer,

2025 was voor Punt.vzw een jaar van herstel, versterking en hernieuwde ambitie. Na de managementcrisis in 2024 hebben we bewust ingezet op professionalisering: een stabielere interne organisatie, duidelijke processen en een scherpere focus op onze kernopdracht. Die kern is onveranderd gebleven: lotgenoten van seksueel grensoverschrijdens gedrag (SGG) een veilige, deskundig begeleide plek bieden waar erkenning, herstel en perspectief mogelijk worden.

Die inspanningen hebben hun effect niet gemist. Onze lotgenotenwerking staat vandaag opnieuw stevig. De combinatie van professionele hulpverlening en ervaringsdeskundigheid binnen de begeleiding blijft het fundament van onze praatgroepen, dat voor veel deelnemers een eerste echte kentering betekent na jaren van stil leed. Het vertrouwen dat we krijgen van het brede publiek groeit, net als het aantal mensen dat de weg naar Punt.vzw vindt. Dat draagvlak voelen we elke dag, en we zijn er bijzonder dankbaar voor.

Tegelijk blijft de nood hoog. De vraag naar ondersteuning overstijgt onze huidige capaciteit, terwijl we bewust kiezen voor lage drempels en hoge kwaliteit. Slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag moeten de gepaste ondersteuning krijgen voor leed dat hun is aangedaan. Daarom is 2025 het jaar waarin we actief op zoek zijn gegaan naar structurele middelen om onze werking duurzaam te verankeren. Die zoektocht zetten we in 2026 onverminderd voort.

In dat traject speelt de stad Antwerpen een cruciale rol. Dankzij hun steun, toegezegd voor de hele legislatuur, kunnen we een belangrijk deel van onze werking vandaag en de komende jaren met kwaliteit en continuïteit garanderen. We zijn hen daar oprecht dankbaar voor en onze leden nog meer. Ook het brede publiek draagt ons, via giften en steunacties, meer dan we ooit hadden durven hopen. Toch blijft dit voorlopig onvoldoende om onze volledige werking structureel te dragen. De zoektocht naar middelen blijft een grote uitdaging willen we de groeiende vraag beantwoorden en onze werking toekomstbestendig maken.

Een belangrijke mijlpaal in 2025 was de goedkeuring van ons project voor De Warmste Week. Dat project geeft ons in 2026 extra mogelijkheden om slachtoffers van SGG die kampen met een posttraumatische stressstoornis (PTSS) de nodige ondersteuning en erkenning te bieden doordat we twee nieuwe praatgroepen kunnen oprichten, speciaal voor hen. Dankzij de projectmiddelen kunnen we ook onze expertise uitvergroten, onze zichtbaarheid vergroten via een congres en nieuwe samenwerkingen aangaan. Het is een erkenning van het maatschappelijk belang van onze werking en een stimulans om onze impact verder te vergroten. Ook de projectmiddelen die Familieplatform ons geeft voor twee extra lotgenotengroepen voor steunfiguren van slachtoffers, maken voor Punt.vzw een wezenlijk verschil waarvoor we dankbaar zijn.

Ook onze harde kern van trouwe vrijwilligers die hun expertise en tijd belangeloos ten dienste stellen van Punt.vzw is cruciaal voor het voortbestaan van onze organisatie. We zijn hen bijzonder dankbaar.

Met een versterkte organisatie, een gedragen lotgenotenwerking en een helder toekomstplan kijken we met vertrouwen vooruit. In 2026 willen we onze werking verder uitbreiden, nieuwe partnerschappen aangaan en onze stem nog sterker laten klinken in het beleid. Zo bouwen we aan een Punt.vzw dat klaar is voor de volgende fase en vooral: klaar om nog meer mensen te helpen.

Hartelijke groeten,

Ann De Cnodder, directeur

2. OVER PUNT.VZW

ORGANISATIE

Punt.vzw is een expertisecentrum voor herstel en preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag, in alle vormen. De organisatie ontstond in 2019 na de stille mars voor Julie Van Espen en groeide sindsdien uit tot een Belgische referentie in het debat rond seksueel geweld. Al zes jaar lang zet Punt.vzw zich in voor de veerkracht en het herstel van slachtoffers vanuit een groot rechtvaardigheidsgevoel van personeel, therapeuten en de vele vrijwilligers die onze organisatie rijk is.

De organisatie werkt vandaag met een klein professioneel team van 2 voltijdse equivalenten en een groot netwerk van vrijwilligers, maar vult ondertussen wel cruciale lacunes op in het federaal en Vlaams beleid. Jaar na jaar groeit zowel de vraag naar onze hulpverlening als onze zichtbaarheid in media, academische netwerken en beleidsfora. Voorlopig erkent enkel de stad Antwerpen onze verdiensten met een structurele en fundamentele steun. In 2025 kregen we het goede nieuws dat zij hun steun alvast de hele legislatuur doorzetten, waarvoor onze dank.

INHOUDELIJKE WERKING

De werking van Punt.vzw omvat drie verschillende luiken: (a) hulpverlening aan slachtoffers, (b) preventie via sensibilisering dat inspeelt op cultuurverandering en (c) juridisch en beleidsmatig advies en expertisedeling over seksueel grensoverschrijdend gedrag.

(a) Hulpverlening

Onze hulpverlening en ondersteuning aan slachtoffers bereikt jaarlijks honderden betrokkenen en doorbreekt isolement, schaamte en de zwijgcultuur die slachtoffers verhinderen tijdig gepaste hulp te zoeken. Onze informatieve communicatie op sociale media, met bijna 10.000 volgers op Instagram, bereikt op sommige momenten honderdduizenden mensen. Hierover later meer.

(b) Preventie via sensibilisering dat inspeelt op cultuurverandering

Punt.vzw wil zoveel mogelijk (nieuwe) slachtoffers én plegers helpen voorkomen. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is geen individueel randfenomeen, maar een grootschalig maatschappelijk probleem dat voornamelijk vertrekt uit genderongelijkheid met verstrekkende gevolgen. Zo ontwikkelt ongeveer de helft van de slachtoffers van verkrachting zonder gepaste hulpverlening een posttraumatische stressstoornis (PTSS), niet zelden gevolgd door mentale, sociale, economische en (chronische) lichamelijke gevolgen.

Punt.vzw vertrekt vanuit een positieve visie op de maatschappij. We houden stelselmatig vast aan het recht op *agency* van slachtoffers en geloven in het belang van veerkracht en weerbaarheid. Veel te lang werd er passief naar slachtoffers gekeken, maar onze organisatie leert dat door de juiste (h)erkenning, ondersteuning en begrip het mogelijk is om terug het mooie in het alledaagse te zien. Een slachtoffer is een overlever, iemand die meer is dan het leed dat haar/ hem/ hun is aangedaan.

Toch is het belangrijk om niet alleen in te zetten op slachtoffers, maar ook dat we als maatschappij de shift maken en kijken hoe we het aantal nieuwe plegers kunnen voorkomen.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een kwalijk, maatschappelijk probleem dat het individuele overstijgt. Door heersende stereotiepe ideeën, foutieve berichtgeving en beeldspraak wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag nog steeds getolereerd. Hier komt nog eens bovenop dat het merendeel van onze maatschappij het probleem blijft miskennen en minimaliseren. De oplossing ligt dus in een cultuurverandering.

Zoals Dries Dulsster terecht aanhaalt in zijn recente boek “Wat we niet willen weten over seksueel geweld”: “De impact van taal is dus niet abstract. Ze bepaalt hoe we lichamelijke ervaringen begrijpen, benoemen en herkennen als geweld. Dat hangt samen met de begrippen en beelden die cultureel beschikbaar zijn. Of iemand seksueel geweld kan benoemen en erover durft te spreken, hangt vaak af van de vraag of de eigen ervaring past binnen wat in de samenleving als ‘echt’ seksueel geweld wordt gezien. Die ideeën worden mee gevormd door het strafrecht, de medische wereld, hoe onze familie en vrienden spreken, door culturele invullingen ervan in films, door verkrachtingsmythes … Als onze ervaring daarvan afwijkt, is het moeilijker om te erkennen wat er zich heeft voorgedaan, laat staan om het als seksueel geweld te begrijpen of bespreekbaar te maken.”

De organisatie volgt wetenschappelijk onderzoek dat stelt dat het merendeel van het grensoverschrijdend gedrag gebeurt, omdat plegers vasthouden aan de stereotiepe beelden en verkrachtingsmythes die heersen over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Hierdoor vereenzelvigen veel plegers zichzelf niet als pleger, omdat de vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag niet overeenkomt met het idee van een enge man die een vrouw op straat belaagt.

Veel plegers schatten hierdoor foutief in of een slachtoffer instemt, maken opportunistisch gebruik van de situatie of minimaliseren hun eigen daden. Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen volwassenen gebeurt vaak zonder de specifieke intentie om slachtoffers te kwetsen of doelbewust om grenzen te overtreden. Zonder dit gedrag dus goed te willen praten, en met de bedenking dat iemand met een goed ontwikkeld moreel kompas beter zou moeten weten, maakt dit wel dat wij geloven in het belang van kennis en bewustwording over dit kwalijk maatschappelijk fenomeen. We stellen namelijk duidelijk dat met of zonder intentie: de impact op het slachtoffer reëel en vaak zeer impactvol is.

De organisatie ijvert voor structurele preventie via sensibilisering aan de hand van vormingen, workshops, inhoudelijke contentverspreiding, onderwijsprogramma's en publieke campagnes zoals "Kwil Nie". Deze initiatieven versterken kennis over de basisvoorwaarden om (nieuwe) slachtoffers én plegers te voorkomen. We moeten massaal kennis verhogen over: grenzen herkennen en leren aangeven, toestemming, positieve seksualiteit, kwalijke stereotypen en mythes, seksueel genot, respectvol flirten en relaties aangaan, grensoverschrijdend gedrag en de impact van en machtsdynamieken.

Als slachtoffers de kennis, taal en woorden aangereikt krijgt om wat hen is overkomen te (h)erkennen als seksueel grensoverschrijdend gedrag, zullen ze ook sneller hulp (kunnen) zoeken. Het helpt hen om te begrijpen van waar de gevolgen en symptomen komen die ze na het geweld ondervinden. Kennis, taal en woorden helpen ons ook om nieuwe slachtoffers te voorkomen. We moeten enerzijds iedereen de taal en de moed aanleren om grenzen aan te geven en te durven stellen, maar anderzijds moeten we op die manier ook potentiële plegers voorkomen door deze grenzen te herkennen zodat ze hun kwalijk gedrag kunnen aanpassen en leren omgaan met afwijzing.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een genderprobleem dat meisjes en vrouwen harder treft dan mannen, zonder te willen stellen dat er geen mannelijke slachtoffers of vrouwelijke plegers kunnen zijn. Punt.vzw schaart zich daarom achter een samenleving die genderongelijkheid, victim blaming en stereotiepe denkpatronen actief doorbreekt. Een organisatie die investeert in effectieve preventie, snelle en gepaste ondersteuning van slachtoffers en adviesverlening. Seksueel grensoverschrijdend gedrag is geen randfenomeen, maar een structureel probleem met diepgewortelde gevolgen waardoor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen op meerdere vlakken scheef is getrokken.

(c) Juridisch en beleidsmatig advies en expertisedeling over seksueel grensoverschrijdend gedrag

Punt.vzw beschouwt juridisch en beleidsmatig advies en expertisedeling als een essentieel onderdeel van haar missie om seksueel grensoverschrijdend gedrag beter te begrijpen, te voorkomen en duurzaam aan te pakken. Ondanks het feit dat er heel wat overheidsinstanties en meldpunten zijn die in principe gratis juridisch advies aan slachtoffers aanbieden, blijven er toch heel wat lotgenoten van SGG op hun honger zitten, omdat de expertise bij de aanbieders soms niet ver genoeg reikt op vlak van SGG. Punt heeft een team van vrijwillige juristen en advocaten die ook hier onbaatzuchtig de noden lenigen.

Verder verbindt Punt.vzw actuele en wetenschappelijke kennis met praktijkervaring van slachtoffers, professionals en vrijwilligers. Dit vertalen wij naar heldere aanbevelingen voor beleidsmakers, organisaties en het brede publiek. Daarbij streven we naar nuance, zorgvuldigheid en transparantie, zodat onze expertise bijdraagt aan rechtvaardige procedures, meer bescherming en een samenleving die grenzen erkent en respecteert.

ONZE MISSIE: samen een Punt. achter seksueel geweld

EXPERTISE: *diepgaande ervaringskennis van slachtoffers van SGG*

Punt.vzw vertrekt vanuit de leefwereld van slachtoffers en kent de impact van seksueel grensoverschrijdend gedrag niet alleen theoretisch, maar ook vanuit praktijkervaring en lotgenotencontact, met diepgaande expertise in traumaverwerking, lotgenotenwerking en groepsdynamiek en met respect voor en geloof in ieders herstelproces. We kennen deze impact niet alleen voor de lotgenoten, maar ook voor hun steunfiguren, hun omgeving en de bredere maatschappij.

HULPVERLENING: *complementair aan reguliere hulpverlening*

Punt.vzw is de ontbrekende schakel in het hulpverleningslandschap rond seksueel grensoverschrijdend gedrag en vult met haar lotgenotenwerking een leemte in het zorglandschap. Onze werking is geen vervanging van therapie, maar een noodzakelijke aanvulling die erkenning, psycho-educatie en preventie combineert. Het zet in op *empowerment*. Punt biedt een unieke, herkenbare en veilige plek waar slachtoffers zich gezien, gehoord en gesteund voelen. In deze herstelgerichte ruimte staan erkenning en verbinding en herstel centraal.

STEM: *de brug tussen slachtoffer en samenleving*

Punt.vzw vertolkt de stem die slachtoffers vaak missen in het publieke debat, de stem achter het stilzwijgen dat slachtoffers grotendeels wordt opgedrongen: we doorbreken de zwijgcultuur, de stigma's en het taboe rond seksueel geweld met een positieve, hoopvolle toon. Geen woede, wel kracht. Geen angst, wel perspectief.
Punt.vzw maakt grensoverschrijding zichtbaar en bespreekbaar en zet in op maatschappelijke bewustwording. Punt.vzw vormt zo de brug tussen inzichten in slachtofferervaring en gewenste maatschappelijke verandering.

PREVENTIE: *seksueel geweld voorkomen door kennis*

Punt.vzw zet actief in op preventie, heel specifiek met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag: een domein dat vaak onderbelicht blijft in het overheidsbeleid en helaas maar al te vaak in het onderwijs. Via informatiedeling en sensibilisering op sociale media, met campagnes, vormingen, sensibiliseringspunten op events en beleidsadvies willen we het aantal slachtoffers verminderen en maatschappelijke bewustwording vergroten. We geloven dat echte verandering begint vóór het geweld plaatsvindt

3. PREVALENTIE

De prevalentie van seksueel grensoverschrijdend gedrag in al zijn vormen is bijzonder groot in ons land. Volgens de UN-MENEMAIS-studie van professor Ignes Keygnaert (2021) heeft 64% van de personen tussen 16 en 69 jaar (81% vrouwen en 48% mannen) al seksueel geweld meegemaakt in België. Twee op vijf vrouwen en één op vijf mannen maakten hands-on seksueel geweld mee (met fysiek contact tussen pleger en slachtoffer). 5% van de mannen en 16% van de vrouwen zijn ooit verkracht. Dat is dus bijna één op zes van de vrouwen, wat het probleem groter maakt dan pakweg het aantal mensen met borstkanker.

Er is een groot dark number voor de officiële cijfers, want slechts 7% zocht professionele hulp en slechts 4% deed aangifte. In België zijn er op basis van de aangiftes gemiddeld 12 verkrachtingen en 13 gevallen van aanranding of aantasting van de seksuele integriteiteit (IWEPS 2024) per dag. Als je dit extrapoleert, rekening houdende met het dark number, zit je aan minstens 100 verkrachtingen per dag in ons land. Dat komt dus neer op minstens 36.500 nieuwe verkrachtingen per jaar.

7% zocht professionele hulp

4% deed aangifte

Vaak gaan verschillende vormen van seksueel gendergerelateerd geweld hand in hand. Denk maar aan (ex)-partnergeweld. Bijna een op de vijf vrouwen is slachtoffer van fysiek of seksueel partnergeweld (WHO, 2025). Reken daar ook psychologisch geweld bij en je zit aan een op de drie. Die vormen van geweld grijpen vaak gelijktijdig of afwisselend in, zoals blijkt uit het feit dat zeven op de tien vrouwen die slachtoffer werden van seksueel geweld ook fysiek en psychologisch geweld hebben ervaren (EU-GBV 2020–2021-enquête).

De cijfers vertegenwoordigen mensen van vlees en bloed, die meestal in stilte lijden of uitzonderlijk hun stem luid laten klinken. We bedanken daarom de vele slachtoffers die de moed hebben om zich (publiekelijk) uit te spreken over wat hen is overkomen. Toch blijft gendergerelateerd geweld nog steeds grotendeels onder de radar door angst om niet geloofd te worden, angst voor sociale en financiële gevolgen of omdat slachtoffers vaak in eerste instantie (onterecht) de schuld bij zichzelf leggen.

Hoe kwetsbaarder iemand is, hoe groter het risico op één van deze veelvoorkomende vormen van gendergerelateerd geweld. Slachtofferschap kan dus nooit los worden gekoppeld van de bredere sociale positie van mensen. Een intersectionele bril toont hoe factoren zoals gender, etniciteit, socio-economische status, seksuele oriëntatie, leeftijd of het al dan niet hebben van een beperking elkaar kruisen en de kwetsbaarheid van slachtoffers verhogen.

Omgekeerd geldt ook: hoe meer geprivilegieerd een pleger of dader is, hoe meer kans dat hij straffeloos blijft na het plegen van een gewelddelict. Hier komt ook nog bij dat de brede maatschappij altijd meer sympathie heeft voor de persoon die het dichtst bij zichzelf aanleunt, waardoor in de brede publieke opinie vaak sympathie wordt geuit naar bekende of machtige personen die betrokken zijn in een gerechtelijke procedure, ten nadele van het slachtoffer of de klokkenluider.

4. HULPVERLENING

4.1. INTAKES EN DOORVERWIJZINGEN

Bij Punt.vzw kunnen slachtoffers online vragen om een intakegesprek om hun hulpvraag te kaderen. Dit kan op eigen initiatief gebeuren of door een doorverwijzing vanuit onze partnerorganisaties (CAW's, Veilig Huis Antwerpen, ZSG's, therapeuten, artsen, advocaten, etc.). Onze therapeuten nemen contact op met de lotgenoot om een intakegesprek van één uur in te plannen.

Op basis van die intake beoordeelt onze gediplomeerde hulpverlener of de lotgenoot klaar is om veilig deel te nemen aan onze lotgenotenwerking of niet. Het is haast altijd aangewezen dat de lotgenoot voorafgaand of tijdens de duur van hun deelname aan de lotgenotengroep ook individueel een therapeut bezoekt om de zwaarste triggers aan te pakken.

In 2025 vonden er 75 nieuwe intakes plaats waarvan 8 personen geen slachtoffer, maar een steunfiguur waren. Onder hen werden er 16 volgens eigen zeggen doorverwezen vanuit het ZSG, het Veilig huis Antwerpen of slachtofferhulp CAW. Vele anderen werden doorverwezen door hun therapeut of arts, vonden zelf de weg naar onze organisatie of gaven niet aan hoe ze Punt.vzw gevonden hebben.

De hulpvraag in een intakegesprek kan resulteren in een doorverwijzing naar een organisatie of individuele therapeut door middel van een eigen databank die is samengesteld door individuele interviews af te nemen. Sommige personen worden doorverwezen naar onze juridische tak. 58 personen die een intakegesprek aanvroegen, startten ook effectief als nieuwkomer in een bestaande praatgroep.

Demografische gegevens

De gemiddelde leeftijd van de personen die om een intakegesprek vragen, is 34 jaar. Het gaat om vrouwen uit de regio Antwerpen in meer dan 80% van gevallen. 93% van de personen die zelf slachtoffer is, geeft aan de pleger te kennen. Dit gaat dan meestal om een (ex)-partner, familielid, kennis of vriend. Slechts in 18% van de gevallen ging het om éénmalig seksueel geweld. In 82% van de gevallen ging het om herhaaldelijk seksueel geweld. Slechts in 15% van de gevallen ging het om een situatie die zich minder dan één jaar geleden heeft voorgedaan. Bij het merendeel van de personen heeft het geweld zich dus al een langere tijd geleden voorgedaan: in 48% zelfs langer dan 10 jaar geleden, in 22% van de gevallen tussen de 5 en 10 jaar, in 29% van de gevallen tussen de 1 en 5 jaar.

4.2. LOTGENOTENWERKING

In 2025 zijn er 111 mensen begeleid in onze lotgenotengroep, verdeeld over dertien verschillende praatgroepen. Twee praatgroepen vonden online plaats (maximum 6 leden), één groep bestond uitsluitend uit steunfiguren (10 leden) in samenwerking met het ZSG Antwerpen en de andere tien praatgroepen bestonden uit 8 tot maximum 10 lotgenoten. De wachtlijst (8 personen voor een onlinegroep, 6 personen voor een themagroep kindermisbruik) kon in 2025 helaas niet worden weggewerkt wegens beperkte middelen. In 2026 proberen we deze wachtlijsten opnieuw weg te werken.

Iedereen die deelneemt aan een lotgenotengroep, mag daarin blijven zolang hij/zij/hun wil. Ze krijgen jaarlijks in december de vraag of ze opnieuw voor een jaar willen intekenen of niet. Dit zorgt voor veiligheid en continuïteit van de groep. Indien mensen kiezen om te stoppen, is dit meestal omdat ze geen nood meer voelen voor lotgenotenwerking, voldoende hersteld zijn of om praktische redenen. De meeste lotgenoten blijven actief in een praatgroep tussen de 1 en de 3 jaar.

De lotgenotenwerking van Punt.vzw verschilt significant van andere vormen van lotgenotenwerking, omdat er altijd een gediplomeerd hulpverlener aanwezig is, naast de ervaringsdeskundige, en omdat er effectief gericht wordt op herstel en niet enkel op ervaringsuitwisseling.

Jaarlijkse bevraging

Dat Punt.vzw impact heeft, zien we als organisatie jaarlijks terug in onze ledenbevraging. Onze lotgenoten geven ruimschoots aan dat lotgenotencontact helend werkt en dat ze bij elkaar (h)erkenning en steun vinden. Zo stelt iemand: “Ja, deelname aan de praatgroep heeft me zeker geholpen in mijn herstelproces. Door de gesprekken voel ik meer steun en erkenning, en het helpt me om mijn ervaringen beter te begrijpen en te verwerken. Ik heb geleerd dat ik niet alleen ben en dat herstel echt mogelijk is.” Ook op vlak van acceptatie om het geweld een plek proberen geven, zijn onze lotgenoten positief: “Ja, ik voelde me minder alleen en leerde het deeltje seksueel misbruik meer te plaatsen en accepteren dat dit altijd een deeltje zal zijn. Het gaat nooit meer zijn zoals ervoor, maar ik ben ook wel meer licht gaan zien in m'n leven nadien.”

In onze praatgroepen vinden lotgenoten steun bij elkaar en leren ze dat wat hen overkomen is, niet hun schuld is. Door met elkaar in gesprek te gaan en handvatten te krijgen van de twee begeleiders, kan isolatie doorbroken worden: “Minder eenzaamheid, enorm veel begrip, warmte, je hebt het gevoel er niet alleen voor te staan. Iedereen is altijd heel steunend en meegaand.”

Wanneer we vroegen hoe de praatgroepwerking hun dagelijks leven heeft beïnvloed, waren de reacties ook zeer positief. Enkele voorbeelden:

“De praatgroep heeft me meer 'normaal' doen voelen en daardoor heb ik geleerd dat het seksueel misbruik maar een klein stukje is van mij en niet mijn hele identiteit. Dit maakt dat er in m'n dagelijks leven meer ruimte is voor andere delen van mezelf en ik hier niet continu meer mee bezig ben.”

“Ik merk dat het goed doet om erkenning voor mijn gevoelens te krijgen in de groep. Het is ook fijn als mensen dingen herkennen die ik zeg, dan voel ik me minder alleen.”

“Het was een grote stap voor mij om me veilig, geaccepteerd en oke te voelen binnen een groep rond het thema. Ik voel me intussen minder onzeker over mezelf. Minder sterk negatief zelfoordeel tijdens of na de praatgroepsessies. Blij dat ik daarin gegroeid ben. Het was niet makkelijk.”

Over de kwaliteit van onze werking, zijn onze lotgenoten ook eveneens eensgezind: 87% van de deelnemers was altijd tevreden van de begeleiders, 13% meestal. Al onze lotgenoten gaven aan Punt.vzw aan te bevelen bij andere slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. 77% van de lotgenoten vond dat er altijd voldoende ruimte was voor hun verhaal, 21% meestal.

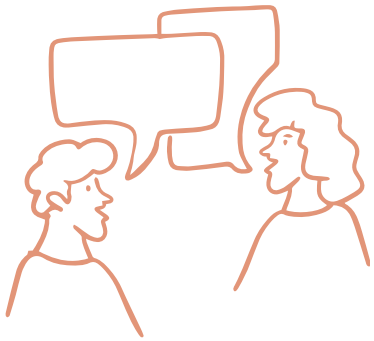

Relevantie binnen de missie van Punt.vzw

Eerstelijnszorg

Punt.vzw wil slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag gepaste, persoonlijke ondersteuning bieden en wegwijs maken in een sociaal landschap dat niet altijd even makkelijk is. Daar waar de Zorgcentra na Seksueel Geweld voornamelijk focussen op acuut geweld, wil Punt.vzw ook ondersteuning bieden voor slachtoffers die langer na een maand van de feiten hulp zoeken via onze persoonlijke intake.

Het merendeel van de slachtoffers zoekt pas maanden of zelfs jaren later na een incident of herhaaldelijk misbruik hulp, waardoor ze in het huidige landschap voornamelijk aangewezen zijn op de reguliere geestelijke gezondheidszorg of slachtofferhulp van het CAW waar allebei doorgaans wachtlijsten zijn. Bovendien kan de kostprijs van gespecialiseerde psychologen oplopen, aangezien de geconventioneerde psychologen niet altijd de juiste expertise hebben of met nog grotere wachtlijsten zitten. Bij Punt.vzw kunnen ze snel terecht voor een intakegesprek, met de juiste expertise om hen correct op te vangen, aan een laagdrempelig tarief.

Tweedelijnszorg

Onze lotgenotenwerking kan slachtoffers ondersteunen die lang(er) na de feiten worstelen met zichzelf of wat hun is aangedaan. Het biedt een vorm van tweedelijnszorg die slachtoffers helpt in hun proces van herstel, (h)erkenning en de nood om zich normaal te voelen. Lotgenotencontact kan niet ter vervanging van therapie gelden, maar het is een sterke, vaak noodzakelijke, aanvulling op een persoonlijk traject. Een onderzoek uit Nederland (Tollenaar et al., 2024) concludeert dat deelnemers aan het einde van een lotgenotentraject significant meer veerkracht kregen en het aandeel psychische klachten afnam. Bovendien gaven bijna alle ondervraagden slachtoffers uit een Belgisch onderzoek (Peeters et al., 2019) aan dat ze behoeften hadden aan lotgenotencontact in een veilige, georganiseerde setting.

5. PREVENTIE & SENSIBILISERING

Punt.vzw zet actief in op preventie, heel specifiek met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag: een domein dat vaak onderbelicht blijft in het overheidsbeleid en helaas ook al te vaak in het onderwijs, wat wij als een grote gemiste kans beschouwen om eindelijk een generatie groot te brengen die wél goed op de hoogte is van relationele en seksuele vorming (RSV). Dus neemt voorlopig Punt.vzw ook deze taak mee op zich. Via informatiedeling en sensibilisering op sociale media en binnen de pers, met campagnes, vormingen en sensibiliseringspunten willen we het aantal slachtoffers én plegers verminderen en maatschappelijke bewustwording vergroten. We geloven dat echte verandering begint vóór het geweld plaatsvindt.

5.1. VORMINGEN

Een belangrijke manier om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen, is door de kennis rond het thema te vergroten. Punt.vzw heeft een basispakket aan vormingen die worden gegeven door onze aangesloten, ervaren en goed onderlegde freelancers, maar er kan ook ingegaan worden op vormingen op maat van de aanvrager.

Punt.vzw geeft jaarlijks een heel aantal vormingen aan professionals, gericht op wat seksueel grensoverschrijdend gedrag is, aandacht voor traumasensitivieit en de impact op de korte en lange termijn van slachtoffers. Onze organisatie geeft daarbovenop ook vormingen aan doelgroepen met een verhoogd risico op seksueel grensoverschrijdend gedrag zoals leerlingen in het secundair onderwijs, jongeren in een jeugdbeweging, jeugdhuizen of meer.

Vorig jaar kregen we 49 aanvragen, waar na het opmaken van offertes, uiteindelijk 37 vormingen effectief gegeven zijn. Vooral scholen vormen momenteel onze grootste groep aanvragers, gezien de expertise -en soms ook ervaringsdeskundigheid- die onze vormingswerkers hebben in het geven van Relationele en Seksuele Vorming (RSV).

In 2025 hebben we tientallen vormingen gegeven aan scholen verspreid over heel Vlaanderen. Vormingen aan leerlingen richten zich meestal op positieve seksualiteit, respectvol flirten en relaties aangaan, alsook op seksueel grensoverschrijdend gedrag. Punt.vzw biedt betrouwbare op wetenschap gestoelde informatie en gebruikt pedagogisch ontwikkelde tools van onder andere Sensoa.

Leerlingen leren aan de hand van cases, oefeningen en spelletjes op spelende wijze hun grenzen aangeven en die van anderen herkennen, weten wat toestemming is en leren hoe flirten en seks fijn en leuk kunnen zijn. Scholen geven aan dat het fijn is dat een externe organisatie, gespecialiseerd in de materie, leerlingen deze kennis kunnen bijbrengen. Veel directies en leerkrachten voelen zichzelf oncomfortabel of onervaren om zelf les te geven in RSV. Een terechte bekommernis. Gevoelige materie als seksueel grensoverschrijdend gedrag vraagt een degelijke expertise om dit veld goed beslagen te kunnen betreden.

Relevantie voor de missie van Punt.vzw

Punt.vzw ziet het onderwijs als een belangrijke hefboom om de kennis van jongeren en jongvolwassenen over seksueel grensoverschrijdend gedrag te verhogen. Wij zijn dan ook van mening dat kennis de beste manier is om zoveel mogelijk nieuwe slachtoffers en plegers te voorkomen. Zeker in de categorie van minderjarigen, zijn de plegers vaak leeftijdsgenoten. Het is een doelgroep die nog volop in ontwikkeling is en graag experimenteert, wij ondersteunen hen daar graag in om dat veilig te doen. Veel seksueel grensoverschrijdend gedrag gebeurt door foute inschattingen over toestemming, gebeuren niet altijd met de intentie om mensen te kwetsen of om over iemands grenzen te gaan. Het is deze positieve boodschap zonder te willen stigmatiseren die Punt.vzw dan ook aangrijpt om via vormingen in het onderwijs zo veel mogelijk zelf aan preventie te doen. Het geweld mag echter geenszins geminimaliseerd worden. Ook zonder intentie, kan de aangerichte schade heel zwaar wegen op een slachtoffer.

5.2. PERS EN SOCIALE MEDIA

Een van de belangrijkste manieren om aan preventie te doen, is goede sensibilisering gericht op het voorkomen van slachtoffers én plegers. Kennis over seksueel geweld is de belangrijkste manier om zo veel mogelijk nieuwe incidenten te voorkomen. De communicatietak van Punt.vzw wordt beheerd door de stafmedewerker en enkele vrijwilligers. Inhoudelijk wordt communicatie afgestemd met de directeur en stafmedewerker en de onderzoekstak, waar nodig ook de juridische tak, zodat gedeelde informatie gestoeld is op wetenschappelijke en/of juridische kennis, de nodige nuance heeft en oog heeft voor het perspectief van het slachtoffer.

Punt.vzw vertolkt de stem die slachtoffers vaak missen in het publieke debat: we doorbreken de zwijgcultuur, het stigma en het taboe rond seksueel geweld met een positieve, hoopvolle toon. We gaan uit van de kracht van een slachtoffer, met aandacht voor hun kwetsbaarheid. Punt.vzw hoedt zich voor elke vorm van *victim blaming*, iets waar doordeweekse berichtgeving helaas nog van doorspekt zit. Onze organisatie maakt seksueel grensoverschrijdend gedrag zichtbaar en bespreekbaar en zet in op maatschappelijke bewustwording. Punt.vzw vormt zo de brug tussen slachtofferervaring en de maatschappij.

Sociale media

Op sociale media heeft Punt.vzw een toenemende bekendheid. Vooral op Instagram groeit het aantal volgers van de organisatie snel: met ongeveer 5% in 2025. We eindigden het jaar dan ook met ongeveer 9.500 volgers, wat voor een middenveldorganisatie een zeer ruim getal is. Op Facebook rondden we het jaar af met 6.200 volgers, op Linkedin met 2.000. In perioden dat seksueel geweld in het nieuws opleeft, grotendeels door bepaalde cases, groeien onze volgers snel en krijgen we door snelle en actieve communicatie soms tot meer dan 100.000 views op bepaalde posts. We bereiken momenteel grotendeels jonge vrouwen uit de leeftijdscategorie 18-24 (20%) jaar en 25-34 jaar (50%).

We richten onze communicatie op het inhoudelijk kaderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, het begrip toestemming, de prevalentie van de problematiek, de wetgeving, het belang van grenzen herkennen en aangeven, positieve seksualiteit en nog veel meer. Waar nodig, brengen we de nodige nuance en omkadering bij bepaalde topics en actualiteit die sterk in de media en bij het brede publiek leven.

Lotgenoten gaven in onze jaarlijkse tevredenheidsenquête aan gebaat te zijn bij inhoudelijke informatie over seksueel grensoverschrijdend gedrag in hun zoektocht naar steun, (h)erkenning, het vinden van woorden en te begrijpen wat hen is overkomen en welke gevolgen ze daarvan dragen of ondergaan. Dat proberen we dus maximaal aan te bieden.

Het perspectief van het slachtoffer wordt met veel inhoudelijke expertise gedeeld. We richten ons dus niet enkel op (toekomstige) slachtoffers en plegers, maar ook op journalisten, advocaten, leerkrachten, politie, zorg- en welzijnspersoneel, andere organisaties of beleidsmakers die een verschil willen maken.

We proberen zo snel mogelijk in te spelen op maatschappelijke tendensen om te zorgen dat het debat sereen en met de nodige nuance kan gebeuren. Het spreekt voor zich dat dit een ambitieuze doelstelling is die door een kleine organisatie als Punt.vzw niet altijd even goed kan gedragen worden. Toch ervaren we dat we er impact mee maken.

Pers

Niet alleen groeit de bekendheid van Punt.vzw op sociale mediaplatformen, ook de pers reikt vaker naar ons uit. Onze organisatie kadert regelmatig het perspectief van het slachtoffer of de visie van Punt.vzw op bepaalde beleidsinitiatieven of cases. Tijdens interviews in de krant of gesprekken op radio of televisie benadrukt Punt.vzw zo regelmatig het belang van impactvolle initiatieven in de strijd tegen seksueel geweld. Punt.vzw publiceerde een open brief in samenwerking met andere organisaties, schreef drie opiniestukken en werd vernoemd in tientallen krantenartikels waarin de organisatie probeert om zoveel mogelijk incidenten te voorkomen door sensibilisering en impact van gendergerelateerd geweld op slachtoffers te kaderen. We hebben in maart 2025 gesproken op Studio Brussel en de Tafel van Gert.

KWIL NIE-campagne

In de maand april werd de KWIL NIE-campagne herhaald in samenwerking met enkele bekende Vlamingen. Het concept van “toestemming” staat hierin centraal. Het doorbreken van een cultuur van zwijgen waarin regelmatig aan *victim blaming* wordt gedaan was het centrale doel, naast het aankaarten van intersectionaliteit. Verschillende identiteitskenmerken bepalen namelijk of je meer of minder risico loopt om slachtoffer te worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit werd via een filmpje op sociale media gekaderd met de boodschap “KWIL NIE”. Punt.vzw heeft aandacht voor iedereen die slachtoffer is, ongeacht gender, leeftijd, seksuele oriëntatie, het hebben van een beperking, migratieachtergrond, geloof, etc.

Naar aanleiding van de herhaalde lancering van de campagnevideo werd ook een sokkenverkoop gekoppeld die onze boodschap wijd heeft verspreid. Het doel was tweeërlei: de inzet op sensibilisering en met de winst onze werking proberen dekken. Dat deze campagne een groot succes was, bewijst het groeiende aantal volgers en de gestegen visibiliteit op onze sociale mediakanalen. Het voeren van een merchandisingsactie is echter zeer arbeidsintensief en levert relatief weinig middelen op. Het is dus helaas niet iets wat we binnen het huidige personeelskader regelmatig kunnen herhalen.

Relevantie binnen de missie van Punt.vzw

Punt.vzw streeft naar een gendergelijkwaardige samenleving waarin iedereen zich veilig voelt om grenzen aan te geven en waarin die grenzen gerespecteerd worden. In deze samenleving begrijpt, erkent en ondersteunt de mens de ander wanneer die (al dan niet verbaal) een grens aangeeft, toestemming geeft of weigert en een punt zet. Dit is een samenleving die seksueel grensoverschrijdend gedrag uitbant. Punt.vzw wil bijdragen aan een cultuur van preventie, respect en herstel, waarin omstaanders het voor elkaar opnemen. Punt.vzw kiest ervoor om haar stem en expertise luid maar hoopvol, constructief en oplossingsgericht in te zetten en de taboes in de zwijgcultuur te helpen omverwerpen.

5.3. SENSIBILISERINGSPUNTEN

De sensibiliseringspuntwerking van Punt.vzw is pas in de tweede helft van 2025 terug opgestart, gezien er door de managementcrisis van het jaar voordien gefocust werd op de lotgenotenwerking van onze organisatie. Door expertise-opbouw en beperkte middelen is er dan ook gekozen om ons enkel te richten op sensibiliseringspunten op festivals en evenementen, en niet te voorzien in eerstelijnsmeldpunten waar individuele cases worden gedispatched.

Punt.vzw versterkte in 2025 terug haar aanwezigheid op Vlaamse festivals om de bespreekbaarheid en het bewustzijn rond seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) te vergroten. We zetten in op laagdrempelige sensibilisering, zichtbaarheid op het terrein en het versterken van festivalorganisatoren en crews met vormingen en draaiboeken.

We ontwikkelden en verspreidden preventieve materialen zoals flyers en methodieken die festivalgangers ondersteunen in het herkennen, respecteren en bewaken van grenzen. Daarnaast gingen onze medewerkers actief in gesprek met bezoekers en crewleden. Via ludieke en sensibiliserende spellen gebruikten we dilemma's en gesprekstarters om reflectie uit te lokken en een correcte visie op SGG te versterken.

Onze kennis over safe(r) spaces werd verder verdiept en vertaald naar concrete aanbevelingen voor festivals. Via onze informatiestand boden we bezoekers en crew gerichte informatie over Punt vzw en tools om met het thema aan de slag te gaan. Festivalorganisatoren konden bovendien rekenen op vormingen voor hun crew, zodat zij vanuit een bewust en preventief perspectief hun festival konden organiseren.

Punt.vzw was aanwezig op de volgende festivals:

- Graspop Metal Meeting (vorming voor crew)
- AFF (informatiestand en zichtbaarheid)
- Kamping Kitsch Club (informatiestand, zichtbaarheid en dilemmaspel)
- Willrock (vorming voor crew)
- Manifiesta (verspreiding van flyers via informatiestand)
- Studay (informatiestand en zichtbaarheid)
- Shine a Light (informatiestand en zichtbaarheid)

Relevantie binnen de missie van Punt.vzw

Onze sensibiliseringspunten sluiten rechtstreeks aan bij onze bredere missie om preventief te werken met (mogelijke) slachtoffers, daders en omstaanders. Door grenzen bespreekbaar te maken, de invloed van alcohol en drugs op toestemming toe te lichten, respectvol gedrag te stimuleren en signalen van SGG herkenbaar te maken op de plekken waar het kan gebeuren (met name in het uitgaansleven) dragen we bij aan het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag in publieke en recreatieve contexten.

5.4. ONDERZOEK

Punt.vzw combineert praktijkervaringen van slachtoffers en hulpverleners met wetenschappelijke inzichten. Zo komen we tot beleidsaanbevelingen. Punt.vzw wil op de hoogte blijven van wetenschappelijke ontwikkelingen en wil de vinger aan de pols houden door in contact te staan met het wetenschappelijk veld. Door contacteren en betrekken van onderzoekers kan onze organisatie aan kennisopbouw en kennisdeling doen. Op die manier kan Punt.vzw hiaten in het onderzoek vaststellen, zodat we gerichte onderzoeksthema's en vragen kunnen suggereren die lacunes kunnen opvullen en dragen we ertoe bij dat beleidsmakers en beleidsmedewerkers geïnformeerd blijven en vanuit de laatste datasets vertrekken in het formuleren van hun adviezen en aanbevelingen. We bieden daarvoor ook onze expertise aan als klankbord-sparringpartner om wetenschappelijk onderzoek te ondersteunen.

Ook deze tak is pas gedurende de loop van 2025 terug heropgestart, gezien de initiële versterkte focus op de werking van onze praatgroepen en het voortdurend (tijdrovend) zoeken naar werkingsmiddelen. Doorheen het jaar zijn nieuwe onderzoekers toegetreden tot de tak Onderzoek. De aanvankelijke doelstelling was het opstellen van een Safer Space Policy, gezien onze organisatie de veiligheid van al haar medewerkers, de lotgenoten en de vele vrijwilligers ten alle tijden wil garanderen. Toch voelden we dat Punt.vzw, dat zich als advies- en expertisecentrum profileert, meer nood heeft aan kant- en klare standpunten en beleidsaanbevelingen aangezien we vaker ad hoc inspelen op wat er leeft in de actualiteit. Regelmatig worden we namelijk gevraagd door beleidsmakers, journalisten of andere organisaties om bepaalde zaken te kaderen of advies te geven. De inzichten van onze onderzoektak worden ook gebruikt in onze vormingen en worden gebruikt door onze communicatietak ter ondersteuning van een vlotte publiekswerking.

Nieuwe doelstellingen zijn daarom:

- Het uitbouwen van kennis rond verschillende thema's gelinkt aan SGG
- Het formuleren van een concreet standpunt per thema, met enkele (beleids)aanbevelingen en een visie voor de rol die Punt.vzw zou kunnen opnemen.
- Het formuleren van onderzoeksvragen
- Het deelnemen aan wetenschappelijke studiedagen en fora
- Het uitbreiden van ons netwerk

Relevantie binnen de missie van Punt.vzw

Door actief in te zetten op onderzoek en beleidsbeïnvloeding, versterken we onze rol als kenniscentrum en dragen we bij aan structurele verandering in de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag. We maken meer impact door het verzamelen van cijfers en gegevens die vrijwillig aangesloten onderzoekers en student-stagiaires, verbonden aan universiteiten en hogescholen, voor ons uitvoeren. Deze tak zorgt ervoor dat onze werking niet alleen herstellend is, maar ook richtinggevend voor een rechtvaardigere en veiligere samenleving. Gezien er nog steeds een groot dark number is van de officiële gegevens van seksueel grensoverschrijdend gedrag (aangiften, hulpvragen, etc.) is wetenschappelijk onderzoek zeer relevant voor een correcte, realistische weergave van de problematiek.

Daarnaast neemt deze tak een ondersteunende functie aan: vrijwilligers van de tak Communicatie kunnen zo teruggrijpen naar een database aan informatie om snel te kunnen schakelen in het opstellen van bv. opiniestukken of om een krachtige positie in te nemen in het publieke debat. Daarnaast zorgt de tak Onderzoek ervoor dat we ten alle tijden op de hoogte zijn van de laatste relevante cijfers, wat ook de tak Vormingen ten goede komt.

6. ADVIES & EXPERTISEDELING

6.1. JURIDISCH ADVIES

Het juridisch team van Punt.vzw, bestaat uit advocaten, juristen en criminologen. Zij bieden eerstelijns basisadvies aan en kunnen lotgenoten of steunfiguren doorverwijzen naar een geschikte advocaat met behulp van een advocatendatabank. Deze databank werd door Punt.vzw samengesteld door screening van de advocaat of het kantoor via een persoonlijk interview en wordt up-to-date gehouden. Zo zijn we zeker dat de advocaat in kwestie affiniteit heeft met zedendelicten, zodat de lotgenoot die beroep op ons doet, goed wordt doorverwezen. Deze dienstverlening door Punt.vzw is laagdrempelig, kosteloos en biedt richting in een landschap waar het merendeel van de bevolking weinig kennis over heeft.

In 2025 beantwoordde het juridisch team van Punt.vzw 59 juridische vragen, verspreid over 25 personen. Het merendeel van de aanvragers zijn volwassen vrouwen, maar ook voor vier minderjarige personen werd juridisch advies verleend. Soms gebeurt het dat er een tweede of derde vraag beantwoord wordt, totdat de persoon in kwestie voldoende informatie heeft. Onze vrijwilligers beantwoordden vragen schriftelijk, maar gingen meestal eerst telefonisch in overleg. Het aantal contactopnames steeg ten opzichte van het jaar voordien, door een groeiende bekendheid van Punt.vzw, onder andere door de sokkenverkoop en herhaalde ophef in de media rond het thema van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Relevantie binnen de missie van Punt.vzw

Punt.vzw is ervan overtuigd dat slachtoffers recht hebben op laagdrempelig juridische eerstelijnsadvies alvorens ze de stap maken om al dan niet aangifte te doen of tijdens hun proces. Goede informatie is belangrijk zodat slachtoffers weten waaraan ze zich kunnen verwachten en kunnen inschatten of ze officieel aangifte willen doen van een misdrijf. Punt.vzw biedt juridisch advies, zowel telefonisch als schriftelijk, alvorens een slachtoffer de stap zet om klacht in te dienen. Punt gaat zelf niet mee in een proces maar kan wel gericht doorverwijzen.

6.2. BELEIDSADVIES

Meer en meer personen en organisaties vinden Punt.vzw door een groeiende bekendheid. In 2025 werden we dan ook regelmatig gecontacteerd om onze expertise te bevragen over seksueel grensoverschrijdend gedrag door politici, beleidsmakers, andere organisaties, onderzoekers, studenten en pers. Punt.vzw lichtte regelmatig het perspectief van het slachtoffer toe, maar werd ook bevraagd over topics als preventie, pepperspray, sensibilisering, de impact van seksueel geweld en de ondersteuning die slachtoffers nodig hebben. Punt.vzw stelt zich maximaal objectief op en spreekt zich zo min mogelijk uit over vonnissen. We vertrouwen dat rechters de wet correct toepassen, al geven we wel aan dat straffeloosheid vaak een slecht maatschappelijk signaal is.

Afgelopen jaar zijn we geselecteerd als lid om deel uit te maken van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld, kortweg het NAP-Platform. Het platform wordt gesubsidieerd vanuit het IGVM om de uitvoering van het Nationaal Actieplan Gendergerelateerd Geweld te analyseren en beoordelen. Hiervoor komen we maandelijks samen met andere middenveldorganisaties uit heel het land ter voorbereiding van het rapport dat we in 2026 zullen afleveren.

Daarnaast is Punt.vzw ook lid van twee coalities die het beleid in België opvolgen. In de Coalitie Gendergelijkheid, geleid door de Vrouwenraad, zetelt Punt.vzw samen met ZIJkant, 11.11.11, Plan International, Vrouwennet, Ella en Furia. We focussen op de VN-Commissie voor de Status van de Vrouw (CSW) en de impact daarvan op het Belgisch beleid. In december organiseerden we een Rondetafelgesprek: de status van de vrouw van de VN tot de Dorpsstraat. Wereldwijd staan mensenrechten onder druk. Het werd een interactieve dialoog over het Beijing Actieplatform als doeltreffend antwoord op de backlash. Stafmedewerker Ann-Frédérique nam deel aan het panelgesprek over het thema gendergerelateerd geweld. We formuleerden ook enkele aanbevelingen die nodig zijn om dit geweld te voorkomen en hoe slachtoffers nog beter geholpen kunnen worden (zie hoofdstuk aanbevelingen).

De Coalitie Gender & Migratie, onder leiding van La Voix des Femmes focust op de intersectie tussen het migratiebeleid en genderongelijkheid. Samen met Vrouwenraad, Isala.vzw, GAMS en Collectif des Femmes kaartten we grote bezorgheden over het EU-migratiepact in twee webinars aan en organiseerden we ook een rondetafel op het einde van het jaar. We schreven verder een rapport over de stand van zaken van het Belgische migratiebeleid naar aanleiding van het aantreden van de nieuwe Arizona-regering. Hierin namen we enkele aanbevelingen op (zie hoofdstuk aanbevelingen).

Bovendien is Punt.vzw lid geworden van de Vrouwenraad, de Nederlandstalige koepelorganisatie in België die opkomt voor gelijke kansen en rechten voor alle vrouwen in al hun diversiteit. Ze verenigt 37 diverse ledenorganisaties (vakbonden, politieke netwerken, socioculturele verenigingen) en richt zich op het bestrijden van geweld, seksisme en discriminatie. Punt.vzw onderschrijft dat seksueel grensoverschrijdend gedrag een gegenderd probleem is, waardoor we graag onze krachten bundelen met gelijkgezinden in de strijd tegen seksueel geweld.

Ten slotte nam Punt.vzw deel aan de vergaderingen van het platform seksueel grensoverschrijdend gedrag van Sensoa, waarin alle organisaties met gedeelde expertise de koppen regelmatig bijeen staken en er aan kennisdeling kon worden gedaan.

Relevantie binnen de missie van Punt.vzw

Punt.vzw stelt vast dat de prevalentie van seksueel grensoverschrijdend gedrag bijzonder hoog is. Om het aantal incidenten te verlagen, is het belangrijk om beleidsmatig de inzet tegen SGG op te voeren. Hier staan goede beleidsinitiatieven en structurele middelen tegenover. Daarbij is het niet alleen belangrijk om slachtoffers te beschermen en de nodige ondersteuning en hulpverlening aan te bieden, maar is het ook belangrijk dat er zo veel mogelijk (nieuwe) slachtoffers worden voorkomen. Door onze kennis en expertise te delen met andere organisaties en beleidsmakers, proberen we het beleid rond SGG te verbeteren. Samen staan we sterker en bereiken we meer resultaat.

7. AANBEVELINGEN

Vanuit onze expertise in het ondersteunen en *empoweren* van slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag en onze onvoorwaardelijke inzet in preventie en sensibilisering ondervinden wij regelmatig lacunes in het beleid. Op alle verschillende domeinen van het beschermen, ondersteunen en voorkomen van slachtoffers formuleerden wij dan ook op basis van onze jaarwerking een uitgebreide lijst van aanbevelingen, opgesplitst per beleidsdomein. om bij actualiteits- of adviesvragen consequent onderbouwde aanbevelingen te kunnen formuleren en herhalen.

7.1 GECOÖRDINEERDE AANPAK TUSSEN DE FEDERALE OVERHEID EN DE DEELSTATEN

Structurele prioriteit en financiering

- Maak van gendergerelateerd geweld een transversale beleidsprioriteit
- Veranker deze prioriteit in beleidsplannen en begrotingen
- Voorzie structurele en meerjarige financiering voor preventie SGG en slachtofferondersteuning (inclusief langdurige ondersteuning bij acuut en historisch geweld)
- Zet in op daders: recidivepreventie en daderbegeleiding
- Stap af van projectmatige financiering en garandeer continuïteit
- Erken het middenveld als structurele partner
- Voorzie stabiele financiering voor organisaties rond gendergelijkheid, preventie van SGG, ondersteuning van slachtoffers van acuut en historisch geweld en lotgenotencontact als essentieel onderdeel van herstel
- Versterk primaire preventie en gedragsverandering, met bijzondere aandacht voor mannen en jongens

Bescherming en ondersteuning van slachtoffers

- Maak van kennis over slachtoffers en plegers van seksueel geweld een prioriteit. Dit is de enige kans dat in de toekomst slachtoffers zullen geloofd worden in plaats van betwijfeld.
- Maak van bescherming van slachtoffers van acuut en historisch geweld en SGG een kernprioriteit
- Garandeer laagdrempelige, toegankelijke en langdurige ondersteuning
- Zorg voor continuïteit van zorg, van acute opvang tot langdurig herstel
- Veranker en financier lotgenotencontact SGG structureel

Gecoördineerde en geharmoniseerde aanpak

- Bestudeer de kost van SGG alsook de terugverdieneffecten van preventie en betere begeleiding van (potentiële) plegers en slachtoffers
- Richt een onafhankelijk expertisecentrum op, specifiek rond seksueel grensoverschrijdend gedrag, naar analogie van Nederland (centrum seksueel geweld: https://centrumseksueelgeweld.nl/over-ons/)
- Zorg voor afstemming tussen federale overheid en deelstaten
- Harmoniseer actieplannen via structureel interbestuurlijk overleg en deel goede praktijken
- Installeer een structureel interministerieel overleg
- Versterk de samenwerking tussen overheid en middenveld (o.a. via structureel overleg)
- Ontwikkel een gecoördineerde aanpak voor de strijd tegen cybergeweld
- Versterk interdisciplinaire samenwerking tussen politie, justitie, gezondheidszorg en hulpverlening
- Voorzie gezamenlijke monitoring en evaluatie

7.2 PREVENTIE, SENSIBILISERING EN GEDRAGSVERANDERING

Media en campagnes

- Zet in op grootschalige, herhaalde en evidence-based sensibiliseringscampagnes.
- Werk via structurele partnerschappen met het middenveld voor ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van campagnes.
- Focus op duurzame gedragsverandering bij potentiële plegers en omstaanders, niet enkel op bewustmaking van slachtoffers.
- Zorg dat campagnes niet-stigmatiserend zijn en verschillende doelgroepen bereiken.
- Voorzie systematische impactevaluatie om effectiviteit te meten en beleid bij te sturen.

Beeldvorming

- Ontwikkel een deontologische code voor media en pers in samenspraak met het werkveld met focus op het doorbreken van mythes en stereotypering, correct taalgebruik, het vermijden van secundaire victimisatie en hertraumatisering en met doorverwijzing naar hulpverlening
- Zet in oop het afbreken van de verkrachtingsmythes zodat slachtoffers geloofd worden in plaats van beschuldigd

Werk

- Voorzie in gelijk ouderschapsverlof naar analogie van IJsland
- Zet in op structurele preventie SGG op de werkvloer
- Verplicht alle bedrijven, organisaties en verenigingen om een preventiebeleid en actieplan rond SGG uit te werken en toe te passen.
- Veranker de rol van de preventieadviseur, met verplichte opleiding rond: impact en gevolgen van SGG, machtsverhoudingen, detectie en aanpak van signalen
- Stimuleer een veilige meldcultuur op de werkvloer, met aandacht voor vertrouwenspersonen en bescherming tegen represailles.
- Besteed bijzondere aandacht aan kwetsbare werknemers

Vrije tijd, cultuur en sport

- Verplicht preventieplannen rond SGG in alle sectoren van vrije tijd, cultuur en sport.
- Zorg dat organisaties (jeugdwerk, sportclubs, cultuurhuizen…) actief inzetten op gedragscodes, meldprocedures, sensibilisering van leden en vrijwilligers
- Voorzie opleiding en ondersteuning voor begeleiders, trainers en vrijwilligers.
- Besteed bijzondere aandacht aan minderjarigen en machtsrelaties binnen deze contexten.
- Versterk samenwerking met gespecialiseerde organisaties voor vorming en begeleiding.

Uitgaansleven en evenementen

- Stimuleer lokale besturen om actieplannen te ontwikkelen tegen SGG in het uitgaansleven (preventie, detectie, interventie en bescherming), met ondersteuning via tools, opleidingen en middelen.
- Verplicht bars, clubs, cafés, festivals en evenementen om een preventieplan rond SGG te implementeren, inclusief: personeelstraining, meld- en interventieprocedures, safe(r) spaces, duidelijke doorverwijzing naar hulpverlening
- Koppel dit beleid aan vergunningen via lokale besturen (bv. via een veiligheidscharter).
- Zet in op meld- en sensibiliseringspunten op events en stimuleer samenwerking met gespecialiseerde organisaties zoals Safe ‘N Sound en Punt.vzw

Alcohol & drugs

- Verhoog het bewustzijn rond de impact van alcohol en drugs op grenzen en toestemming.
- Integreer dit structureel in preventie en sensibilisering binnen uitgaanscontexten.

Gendergelijkheid

Gelijkheid als structurele hefboom

- Integreer gendergelijkheid in alle beleidsdomeinen
- Voer een verplichte gendercheck in bij nieuw beleid
- Hanteer een intersectionele benadering met aandacht voor kwetsbare groepen
- Werk structureel aan het wegwerken van economische afhankelijkheid door bv. dichten van loon- en pensioenkloof en versterk financiële onafhankelijkheid, ook van kwetsbare groepen
- Zorg voor een gelijke verdeling van zorgarbeid en een goede werk-privé-balans voor zowel vrouwen als mannen
- Integreer gendergelijkheid transversaal in het onderwijs

Positieve mannelijkheid

- Zet expliciet in op positieve mannelijkheid als preventiestrategie.
- Ontwikkel programma's rond: emotieregulatie en emotionele intelligentie weerbaarheid en veerkracht bij jongens, doorbreken van schadelijke gendernormen
- Gebruik positieve mannelijke rolmodellen
- Heb aandacht voor het leren omgaan met afwijzing en eergevoelens

Onderwijs

Relationele en Seksuele vorming (RSV)

- Zet RSV expliciet in als hefboom voor primaire preventie van SGG.
- Veranker RSV sterker in de minimumdoelen, met aandacht voor o.a. toestemming, grenzen stellen en herkennen, respectvolle relaties, gendergelijkheid, diversiteit, afwijzing en positieve seksualiteit
- Garandeer uniforme, leeftijdsspecifieke kerncompetenties (kleuter, lager en secundair)
- Installeer kwaliteitsnormen, monitoring en verplichte vorming voor leerkrachten of freelance vormingsmedewerkers (keurmerk)
- Integreer RSV structureel in lerarenopleidingen in samenwerking met hogeronderwijsinstellingen
- Voorzie voldoende middelen om RSV te ondersteunen via externe experten en middenveldorganisaties
- Gebruik RSV om gender- en seksuele ongelijkheden (zoals de seksuele genderkloof) aan te pakken

Onderwijs (vervolg)

Mediawijsheid en online gedrag

- Versterk mediawijsheid en kritische weerbaarheid tegen online risico's zoals sexting, misogynie, manipulatie en sextortion (cf. manosfeer)
- Start al in het lager onderwijs met competenties rond online (seksuele) beleving, grenzen en weerbaarheid

Vroegdetectie

- Versterk de rol van CLB's in vroegdetectie, bewustwording en begeleiding rond SGG
- Voorzie vormingen rond traumasensitief handelen en signalen van SGG voor onderwijsprofessionals

Opvoedingsfiguren

- Versterk opvoedingsfiguren (ouders, leerkrachten, jeugdwerkers, hulpverleners) via vorming en sensibilisering
- Maak bestaande initiatieven en expertise rond dit thema breder bekend
- Neem bevordering van respectvolle omgang structureel op in alle lerarenopleidingen, als gedeelde verantwoordelijkheid van ouders en onderwijs

Mentaal welzijn

- Versterk de mentale gezondheid van de bevolking en zet in op sociale cohesie
- Stimuleer gemeenschapszin en het verenigingsleven om isolement te doorbreken, zeker voor potentiële plegers.
- Versterk brugfiguren en vertrouwenspersonen
- Gebruik positieve mannelijke rolmodellen en ondersteun jongeren, in het bijzonder jongens

7.3 ONDERSTEUNING EN HULPVERLENING

Gezondheidzorg

Langdurige & laagdrempelige geestelijke gezondheidszorg

- Garandeer gespecialiseerde, laagdrempelige en langdurige hulpverlening voor slachtoffers van acuut én historisch seksueel geweld
- Werk wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg weg
- Breid het aantal geconventioneerde psychologen uit
- Voorzie terugbetaling van traumazorg en langdurige psychologische ondersteuning voor slachtoffers van SGG

Gespecialiseerde zorg & geïntegreerde zorg

- Versterk en breid de Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) verder uit
- Koppel langdurige ondersteuning voor slachtoffers van historisch geweld aan deze centra
- Ontwikkel een databank van gespecialiseerde hulpverleners (traumasensitief, SGG-expertise)
- Ontwikkel een nationaal digitaal platform en keurmerk voor professionals in SGG (tools, protocollen, doorverwijzing)

Professionalisering

- Integreer traumasensitief handelen en informed consent in opleidingen voor eerstelijns- en tweedelijnszorg en welzijn, in samenwerking met hogescholen en universiteiten
- Versterk specifieke expertise rond seksueel geweld binnen de familiale context in opleidingen zoals psychologie, geneeskunde en andere zorgberoepen

Zorg & Welzijn

Erken lotgenotencontact structureel

- Erken lotgenotencontact als essentieel onderdeel van herstel voor SGG
- Veranker en financier lotgenotenwerking structureel
- Zet lotgenotencontact in als middel tegen isolement, schaamte en revictimisatie

Toegankelijke en kwalitatieve hulpverlening

- Werk wachtlijsten bij CAW's en CGG's weg
- Versterk expertise rond SGG via gecertificeerde opleidingen
- Breid hulplijnen en chats uit (ook buiten kantooruren)
- Zet in op out-reachende en aanklampende hulpverlening, ook voor moeilijk bereikbare slachtoffers
- Betrek ervaringsdeskundigen en middenveldorganisaties bij de uitbouw van hulpverlening
- Verminder drempels binnen het zorg- en welzijnsaanbod en verbeter de toeleiding naar passende zorg

Opvang & crisiszorg

- Breid capaciteit van vluchthuizen en opvang uit
- Verlaag drempels voor opvang
- Garandeer snelle, kosteloze en veilige toegang tot crisiszorg

Professionalisering in zorg & welzijn

- Verplicht (gecertificeerde) vorming rond traumasensitiviteit en SGG.
- Versterk signalering en doorverwijzing binnen zorg en welzijn

7.4 EEN JUSTITIE DAT INZET OP HET VOORKOMEN VAN RECIDIVE

Justitie en politie

Aanpak van cybergeweld

- Versterk de aanpak van (seksueel) cybergeweld via aangepaste regelgeving
- Reguleer en controleer digitale platformen en AI om misbruik en bias tegen te gaan
- Harmoniseer definities en strafbaarstelling van gendergerelateerd geweld, inclusief online vormen
- Verhoog de toegankelijkheid van informatie over het verwijderen van schadelijke beelden en centraliseer ondersteuning
- Sensibiliseer potentiële daders over de strafbaarheid van zulke daden

Een toegankelijke justitie voor slachtoffers

- Verlaag drempels en verbeter de politiële en juridische ondersteuning voor slachtoffers (geloof slachtoffers)
- Ontwikkel een databank van gespecialiseerde advocaten in zedendelicten
- Versterk de begeleiding van slachtoffers tijdens en na gerechtelijke procedures
- Voorzie trauma-, gender- en cultuursensitieve opleidingen voor politie, magistraten en advocaten (keurmerk-opleiding)
- Evalueer en verbeter het seponeringsbeleid
- Versterk transparante communicatie naar slachtoffers
- Zorg voor recht op gratis advocaat voor slachtoffers SGG van meet af aan, gelijk aan het recht van de daders

Vroegdetectie en daderbegeleiding

- Zet in op vroegdetectie van risicoprofielen
- Versterk en ondersteun gespecialiseerde daderprogramma's
- Investeer in initiatieven rond preventie en begeleiding zoals Stop it Now en I.T.E.R.

Straf en herstel

- Verhoog de pakkans en effectieve sanctionering van daders
- Combineer sanctionering met begeleiding en herstelgerichte initiatieven
- Stimuleer bemiddeling en erkenning waar passend met initiatieven zoals Moderator vzw

Recidivepreventie

- Veranker recidivepreventie expliciet in beleid
- Structurele financiering van evidence-based interventies
- Koppel begeleiding aan gerechtelijke beslissingen
- Voorzie systematische evaluatie van effectiviteit

Begeleiding en re-integratie van plegers

- Voorkom stigmatisering en sociale uitsluiting
- Ontwikkel begeleide re-integratietrajecten
- Zorg voor systematische opvolging en begeleiding van plegers, ongeacht de gerechtelijke uitkomst
- Besteed aandacht aan grensvervaging en onderliggende oorzaken van gedrag met focus op gedragsverandering binnen begeleidingstrajecten
- Zet in op lotgenotenwerking voor plegers als middel tot (h)erkenning, bewustwording en gedragsverandering
- Besteed aandacht aan eigen slachtofferschap bij plegers als onderdeel van herstel en preventie

Ondersteuning van slachtoffers binnen eerstelijnsjustitie

- Versterk en schaal initiatieven voor gratis juridische bijstand voor slachtoffers binnen elk gerechtelijk arrondissement
- Zorg voor vroegtijdige juridische ondersteuning van een advocaat (bv. via samenwerking met Zorgcentra na Seksueel Geweld) zodat slachtoffers geïnformeerde keuzes kunnen maken

Aandacht voor omgeving van plegers

- Ondersteun naasten van plegers via aangepaste hulpverlening
- Stimuleer initiatieven zoals lotgenotengroepen

Laagdrempelige hulp voor (minderjarige) plegers

- Voorzie een toegankelijk en gespecialiseerd aanbod voor minderjarige plegers en jongeren met seksueel grensoverschrijdend gedrag
- Besteed bijzondere aandacht aan kwetsbare groepen (zoals personen met een verstandelijke beperking en vrouwelijke plegers)
- Zet in op preventie binnen open en gesloten gemeenschapsinstellingen

7.5 ONDERZOEK, DATA EN KENNISONTWIKKELING

- Onderzoek de effectiviteit en omkadering van lotgenotenwerking voor slachtoffers van SGG
- Evalueer de impact en effectiviteit van Relationele en Seksuele Vorming (RSV) om het maatschappelijk draagvlak te versterken
- Versterk de systematische dataverzameling en monitoring van de prevalentie van SGG
- Verzamel en publiceer periodiek grootschalige en representatieve cijfers
- Onderzoek de risico- en beschermingsfactoren voor zowel slachtoffers als plegers van SGG
- Breng de impact van SGG op slachtoffers in kaart:
    - Medisch (fysiek en mentaal)
    - Relationeel
    - Sociaal
    - Economisch
    - Inclusief impact op mentaal welzijn en suïciderisico
- Analyseer de prevalentie van SGG bij kwetsbare en gemarginaliseerde groepen:
    - Personen met handicap, LGBTQIA+, migratieachtergrond, asielzoekers, minderjarigen, ouderen, personen in (kans)armoede
    - Inclusief kruispunt van meerdere kwetsbaarheden
- Onderzoek specifieke plegersprofielen om preventie gerichter te maken
- Bestudeer seksuele uitbuiting van (minderjarige) personen, inclusief online ronseling en uitbuitingsmechanismen
- Breng de economische en maatschappelijke kostprijs van gendergerelateerd geweld in kaart en bereken het terugverdieneffect van preventie
- Onderzoek de impact van SGG op tewerkstelling en socio-economische situatie
    - Werkloosheid en invaliditeit bij slachtoffers
    - Impact op arbeidsparticipatie van naasten en steunfiguren

8. EEN BLIK VOORUIT

Net zoals 2025, belooft 2026 een bijzonder jaar voor Punt.vzw te worden. We blijven mikken op verdere groei en professionalisering, waarvoor we de hulp krijgen van twee goedgekeurde projecten. Door de goedkeuring van het project Familieplatform kunnen we twee nieuwe lotgenotengroepen oprichten voor steunfiguren. Via projectsubsidies van De Warmste Week kunnen we dit jaar drie nieuwe praatgroepen oprichten die gericht zijn op slachtoffers die kampen met PTSS na seksueel geweld.

De interne werking van Punt.vzw wordt verder geoptimaliseerd en gecoördineerd. Daar waar in 2025 onze voornaamste focus nog was om vooral onze lotgenotenwerking te garanderen in tijden van overgang en herstructurering, kunnen we in 2026 onze expertise weer verder uitbouwen. De tak onderzoek zal dit jaar met een volledig nieuwe vrijwilligersploeg focussen op enkele pertinente vragen die onze organisatie bezighoudt. Voor onze sensibiliseringspunten zoeken we volop nieuwe samenwerkingsverbanden en richten we ons op nieuwe festivals en evenementen.

Onze vormingspakketten werden al eind vorig jaar, maar verder begin dit jaar gerevalueerd en aangepast. We zullen dit jaar landen met vier nieuwe vormingspakketten, gericht op verschillende doelgroepen. In “Veilig Voelen” richten we ons op jongeren, gelinkt aan de onderwijsdoelstellingen, via “Veilig Handelen” richten we ons op omstaanders en organisatoren, via “Veilig zorgen” richten we ons op professionals binnen justitie of de zorg- en hulpverlening en tenslotte via “Veilig maken” richten we ons op bedrijven, organisaties en verenigingen om een veilig beleid te voeren.

Helaas zullen we ook in 2026 nog volop opzoek moeten gaan naar structurele middelen, zodat de interne werking en onze lotgenotenwerking gegarandeerd kunnen blijven. Door de gedeeltelijke financiering van stad Antwerpen heeft Punt.vzw de komende jaren wellicht meer ademruimte, zodat slachtoffers nog steeds de nodige gepaste ondersteuning kunnen verkrijgen in Antwerpen. Door de financiële noden zullen we daarom ook in 2026 nog regelmatig deelnemen aan projectoproepen.